

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Koroško vprašanje.

S predlogom Nemcev v Sloveniji koroški deželni vladi, da se naj podeli koroškim Slovincem popolna šolska in kulturna avtonomija, je bilo koroško vprašanje znova razgrnjeno in sicer na način, ki je za koroške Slovence nad vse ugoden.

Pričakovati je zato bilo, da bodo vsi slovenski listi na nemški predlog reagirali. Tem bolj, ker so vsi listi že tolikokrat naglašali svojo ljubezen do Korošcev, da so morali včasih tudi že Korošci postati te samo platonične ljubezni sili.

Toda slovenski listi so v neverjetni slogi nemški predlog premolčali. Premolčal ga je »Slovenec«, premolčalo ga je »Jutro« in premolčala ga je »Delavska politika« in edino »Narodni dnevnik« je zavzel svoje stališče. Naši slovenski dnevniki imajo seveda vse druge skrbi, kakor pa da bi se ukvarjali z manjšinskimi vprašanji. Če se kje kak avtomobil prevrne ali če se zgodi kak škandal, potem kar cel članek o tem škandalu v list. Kadar pa gre za vprašanje, ki je življenjske važnosti ne samo za koroške Slovence, temveč za vso našo državo in nazadnje tudi za evropski mir, tedaj pa slovensko časopisje molči, kakor da se ga to ne bi tikalo.

In molče tudi oni, ki se jih to vprašanje najbolj tiče, molče tudi koroški emigranti. Vsaj ti bi morali povzdigniti svoj glas in skrbeti, da se oglašijo tudi slovenski listi in da za slovenske Korošce koristen predlog ne zaspi, temveč da postane mero in da se prične novo življenje za Korošce.

Pa tudi naša obrambna društva bi morala nastopiti. Brez vsakega dvoma je, da je nemški predlog, izpopolnjen s predlogom našega mnogo izkušenega dopisnika g. A. G., tak, da more pomeniti popolno rešitev manjšinskega vprašanja v Jugoslaviji in v Avstriji, kolikor zadeva nas. Analogno kakor koroškim Slovincem bi se mogla tudi gradiščanskim Hrvatom zagotoviti kulturna in šolska avtonomija in potem ne bi bilo nobenega vzroka več za nacionalno nasprotje med Avstrijo in Jugoslavijo. Naša severna meja bi bila varna, ne bilo bi nam treba vedno računati z nevarnimi zapletljivi ob avstrijski meji in pozicija naše države bi bila v mednarodnem svetu s tem mnogo bolj utrjena.

Same velike pridobitve na vseh straneh in slab patriot, ki bi iz ozkosti tvegal, da bi bile te pridobitve zaigrane. Zato je zlasti v manjšinskem vprašanju pri nas silno mnogo ozkosti, ki se najbolj kaže v znani dvojni moral. Našim bratom v tujini bi hoteli dati tudi politično svobodo, našim Nemcem pa zaumerjamo, če streme za kulturno samostojnostjo. Toda to nasprotje je nevzdržno in račun bomo plačali samo mi. Ne samo, da se naši sosedje veliki narodi, so naše manjšine številnejše od nemških. Zato pade vsaka represalija težje na nas in zato je v našem interesu, da propagiramo demokratično rešitev manjšinskega vprašanja.

Za vsako res slovensko stranko je moral biti ženevski kongres narodnih manjšin naravnost diktat in njegove resolucije bi morale postati sestaven del programa vseh slovenskih strank. Ne bomo si vendar domišljali, da so dr. Wilfan, dr. Petek in dr. Besednjak slabše skrbeli za sebe, kakor pa bi skrbeli mi. Naša dolžnost do manjšin je samo ta, da njih predloge izvršujemo in da smo jim vedno na razpolago. Samo to je naša dolžnost in nič drugo.

Koroško vprašanje je znova razgrnje-

Proračun prosvetnega ministrstva.

PRIBIČEVIĆ NA SEJI FINANČNEGA ODBORA. — RADIČEV EKSPOZE. — ZA LJUDSKE ŠOLE IZDAMO TOLIKO KO ZA OROŽNIKE. — VSAK ŠTIPENDIST MORA NAUČITI PISATI ENEGA ANAUFABETA. — RUŠČINA BO OBVEZEN PREDMET NA SREDNJIH ŠOLAH. — RADIČ OBLJUBLJA SARAJEVU MONTANISTIČNO FAKULTETO.

Beograd, 25. jan. Zaradi dvornega plesa, ki je trajal do 4. zjutraj, se večeraj seja finančnega odbora ni vršila dopoldne, temveč se je začela šele popoldne ob 4. Pretresal se je proračun prosvetnega ministrstva. Seja je trajala do danes do pol štirih zjutraj. Na seji je zbudil veliko senzacijo govor bivšega ministra za prosveto Svetozarja Pribičevića, ki je prišel tako kakor tudi Ljuba Davidović in dr. Spaho na to sejo finančnega odbora. Veliko poslancev je bilo v avditoriju. Pribičević je govoril eno uro. Med njegovim govorom je prišlo vsak hip do prepira med njim in med St. Radičem, tako da je Radič večkrat zahteval od predsednika Radojevića, naj pokliče Pribičevića k redu.

V začetku seje je minister za prosveto St. Radič držal ekspozé, v katerem je najprej v splošnem naglašal važnost prosvete, na to pa omenjal ljudske šole, pri čemur je rekel, da proračun za osnovni pouk ne znaša niti toliko, kakor ena postavka v proračunu notranjega ministrstva za žandarmerijo. V naši državi bi potrebovali še okrog 4000 šol. Imamo preko 20.000 štipendistov. Ti bi se morali zavezati, da vsak od njih nauči vsaj enega anafabeta čitati in pisati, drugače pa naj bi izgubil štipendijo.

Nato je minister govoril o srednjih šolah in poudarjal, da je število teh šol preveliko, a število kvalificiranih učiteljev na teh šolah premajhno. Število gimnazij je na vsak način treba skrajšati. Dalje je rekel pri tej priliki, da namerava uvesti na srednjih šolah od prvega razreda naprej ruščino kot obvezen predmet.

Proračun ministrstva za prosveto je znašal prvotno 1 milijardo 200 milijonov dinarjev, — sedaj pa je znižan na 800 milijonov dinarjev.

Proračun za visoke šole znaša 120 milijonov dinarjev. Beograd je do sedaj dobival dovolj, med tem ko sta bili vseučilišči v Zagrebu in Ljubljani zapostavljeni. Ko je Radič prišel v ministrstvo, je skušal to izravnati. Ministrstvo financ je odredilo, da dobi Beograd 23 milijonov, Zagreb 12 milijonov, a Ljubljana samo 2 in pol milijona. S tem se je zgodila krivica in mora se najti način, da se to popravi. Minister graja, da mnogo profesorjev na univerzi prihaja samo četrt ure predavati. Število ur za predavanje pa se bo uredilo tako, da ne bo znašalo za enega profesorja samo po dve uri, temveč vsaj po osem ur na teden. Pripravlja se tudi zakon o stavkah na univerzi. Ne sme se dovoliti, da bi dijaki stavkali ali demonstrirali proti ministru prosvete, kakor se je to dogajalo. To je barbarsko, ker se dijaki s tem odvračajo od pouka. Dalje bo treba znižati takse na univerzah.

Ko je minister končal, je poslanec Štepanović predlagal, da se reducira skup-

no in naša javnost mora zavzeti svoje stališče. S svoje strani smo storili vse, da pomagamo slovenskim Korošcem, če drugi listi, če slovenske stranke in obrambna društva ne store svoje dolžnosti, potem pada tudi vsa odgovornost za trpljenje koroških Slovencev na nje.

In naj potem ne frazarijo več o svoji ljubezni do Korošcev! Zakaj njih krivda je, če slovenski Korošci ne dobe kulturne in šolske avtonomije!

no 90 oseb. Prihranek bi iznašal pri tem 5 milijonov 170 tisoč Din.

Nato je dobil besedo bivši prosvetni minister Svetozar Pribičević, ki pravi v svojem govoru, da ni v proračunu ničesar, kar bi ga karakteriziralo kot proračun seljaškega prosvetnega ministra. Očita Radiču, da je zopet odprl srednje šole, ki jih je bil prejšnji prosvetni minister Vukičević zaprl. Tu se oglašuje Radič: »Vukičević je postopal proti pozitivnim zakonom.« Nato odgovori Pribičević: »To uredite sami med seboj!« Dalje graja Pribičević kredite za srednje in osnovnošolski pouk in poudarja, da Radič ni nastopil proti kreditom za orožništvo. Učitelji pač ne bodo sledili Radičevemu pozivu, da bi izstopili iz strank. Nato govori o upokojitvi univerzitetnih profesorjev in pravi, da je škandal, da minister, ki je bil samo po milosti osvobojen, meče na celo narodne elemente. Škandal je tudi, da narodni človek ne sme govoriti v narodni skupščini. — Pri tej priliki je došlo do velikega hrupa in prerekanja.

Za Pribičevićem je govoril še poslanec dr. Bazala, ki je kritiziral proračun. Nato je bil ob 10. zvečer odrejen odmor.

Ko je bila po večerji seja zopet odprta, je govoril dr. Spaho, ki je trdil, da je Bosna v proračunu zapostavljena.

Nato je Stefan Radič obetal, da se bo v Sarajevu osnovala fakulteta za montanistiko.

Govoril je še Jurij Demetrović. Med njegovim govorom je zopet prišlo do velikega nemira, tako da je moral predsednik večkrat posredovati.

Za njim je poslanec Agatonović v svojem govoru kritiziral prosvetno politiko Stefana Radiča. Tudi je prišlo večkrat do razburljivih medklincev. Zahtevalo se je od predsednika, da prekine sejo, ali on tega ni storil, pač pa je nekaj poslanec opominjal.

Govoril je dalje dr. Kulovec, ki je grajal vladno prosvetno politiko v Sloveniji.

Nato se je ponovno oglašil minister St. Radič, da brani politiko vlade. O dr. Kulovec pravi, da je prav stvar v svojem govoru o šolah. Priznava, da so krediti za ljubljansko univerzo premajhni.

Govorili so nato še dr. Polić, Milan Grol, Vladimir Pušenjak, Moskovljević in beg Kapetanović.

H koncu še enkrat govori St. Radič, ki na kratko odgovarja vsem govornikom in prosi finančni odbor, da usvoji proračun.

Proračun prosvetnega ministra je bil nato rano zjutraj z večino glasov sprejet.

PRVI »USPEH« DR. STOJADINOVIĆA.

Beograd, 25. jan. Iz Washingtona javljajo, da je belgijski poslanec v Washingtonu 23. t. m. v čast ministra dr. Stojadinovića in naše delegacije priredil večerjo. Udeležili so se prireditve nekateri ameriški parlamentarci in ugledne belgijske osebe.

»POLITIKA« V SLUŽBI SDS.

Beograd, 25. jan. Današnja »Politika« prinaša vest, da je senat beogradskega vseučilišča sklenil sporočiti ministru za prosveto, gospodu St. Radiču, naj se ne udeleži letošnje svetosavske proslave, ker je mogoče, da bi dijaki uprizorili kake demonstracije.

Aretacije komunistov.

KER POLICIJA NE POROČA...

Beograd, 25. jan. Policija vodi dalje preiskavo proti komunistom. Preiskava in njen uspeh se še vedno drži tajno. V naših in inozemskih listih so se počele širiti fantastične vesti. Tako poročajo nekateri zunanji listi, posebno ameriški, da je bila odkrita zarota o atentatu na našega kralja in da je bilo v zvezi s tem aretiranih okrog 500 komunistov. Vse te vesti pa so pretirane. Sporoča se samo, da je policija odkrila organizacijo za širjenje komunizma v naši državi in da je bilo dosedaj aretiranih 20 oseb. Trde, da je policija poleg drugih dokumentov o komunističnem delovanju našla pri nekem komunističnem prvaku pismo iz Rusije, v katerem je rečeno, da je komunistična internacionala na eni zadnjih sej sklenila, da se začasno ustavi boljševiška propaganda v raznih državah in da se vsa pažnja posveti balkanskim državam, posebno Jugoslaviji; kjer je komunizem najšibkejši. Za čim uspešnejše delovanje je bila odobrena znatna vsota. Naši komunisti so pri tej priliki dobili nova navodila za delo. Govore, da bo v zvezi s to komunistično akcijo in z neresničnimi vestmi, ki se širijo v inostranstvu v tem pogledu, naše zunanje ministrstvo še danes izdalo po presbiroju neki komunike.

SEJA ZAGREBSKIH RADIKALOV.

Zagreb, 25. jan. Včeraj je bila v Zagrebu konferenca radikalov, ki so določili listo za glavno skupščino radikalnih organizacij v Zagrebu. Za predsednika bodo kandidirali bivšega bana Antona Mihanovića.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 25. jan. Radikalni poslanski klub je sklican za danes popoldne ob 3. na sejo, na kateri bo razpravljalo o proračunu in o redukcijah, ki jih je sklenil finančni odbor.

VELIKI ZBOR DEMOKRATSKE STRANKE V NISU.

Beograd, 25. jan. Demokratska stranka bo imela 31. t. m. v niškem okrožju veliko okrožno zborovanje. Na zbor pridejo iz Beograda Ljuba Davidović, Voja Veljković, Voja Marinković in Grga Angjelinović, ki bodo govorili o aktualnih državnih vprašanjih. Dne 1. februarja odidejo Ljuba Davidović in drugi ugledni prvaki demokratske stranke v Aleksinac, kjer se bo vršila konferenca za aleksinški, banjski in moravski srez.

ZOPET ŽELEZNIZNISKA NESREČA.

Zagreb, 25. jan. Pri Gornji Dubravi v bližini Ogulina sta trčila brzi in tovarni vlak. Razbili sta se obe lokomotive. Škoda znaša 2 milijona dinarjev.

VELIKI ZAMETI V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 25. jan. Te dni so veliki zameti v raznih krajih naše države zopet otežkočili in deloma celo popolnoma prekinili vsak promet. Zlasti v Južni Srbiji so celi predeli in razni kraji popolnoma odrezani od sveta. Tako je prekinjena železniška zveza med Hanerjem in Kičevom. Neki vlak je popolnoma zameten. Ves napor, da se ta vlak osvobodi, je bil brez uspeha. Potniki so morali iti peš do Kičeva. Čiščenje ni bilo mogoče. — Proga med Gradskim in Prilepom je tudi popolnoma zametena in bo še nekaj dni prekinjen promet na njej.

Zapravljanje in zarade!

Z redukcijami uradništva hočejo pomagati državnim financam! Ali stavim glavo, da ne bodo črtali tistih jat takozvanih uradnikov obojega spola, ki prihajajo le po mesečne plače. Ta institucija je privilegij naše države, mogoča edino pri nas! Neverjetno, da vsi preočani poslanci in ministri niso odpravili te stare srbijske nesposobnosti in zlorabe ljudskim denarjem!

Drugo sredstvo štedenja je: da črtajo iz proračuna raznih ministrstev razne postavke, ki dosti ne zaležejo za štedenje, ali navadno hudo udarijo največje potrebe prečunov. — Naravnost smešno je čitati, kje hočejo zdraviti državne finance!

Tam pa, kjer vrag jemlje na stotine milijonov, tam ni biča, ki bi pognal škodljivce skozi vrata!

Koliko lepih cest je že skoro uničenih! Nekatere ceste je voda popolnoma razorala, da so že neporabne!

Kaj je z vojnimi ladjami, ki smo jih podežovali?

Kaj je z železniškim parkom? Na tisoče vagonov rujav in gnije na stranskih tirih po vsej državi! — Naj zapojem danes malo pesmico o nesrečni upravi naših železnic!

Bili so časi, ko je bilo v sosednji Avstriji neizmerno mnogo materiala za popraviljanje vagonov; v skladiščih so bili v ogromnem številu posamični deli (vzemti, kolesa itd.). Za majhen denar bi mogli dobiti blaga, s katerimi bi popravili vse vagonne. — Ravnatelji državnih železnic v Zagrebu je v polletju leta 1919 naredilo proračun za dobavo ogromne množice takega blaga iz Avstrije. Trebalo bi le par milijonov kron. — Ta akta je seveda moral romati v Beograd, kjer je običaj tako dolgo, da je bilo blago v Avstriji razprodano. — Nato šele je nekega dne primahal iz Beograda uradnik ministrstva z onim — aktom in sporočil, naj le gre na Dunaj komisija kupovat vse predloženo blago. — Toda v Zagrebu so mu odgovorili, da ... zdaj naj le gre on sam ali komisija iz Beograda. — Tako so bile po nemarnosti v centrali zapravljene stot milijoni državne imovine!!

Glavni krivci na vsi naši železniški mizeriji, ki se šele v par letih pokaže v polni grozoti, ako ne bo med tem korenitega preobreta, je — glavni direktor III. v Beogradu. — On sam oddaja vagonne v popravilo v Avstrijo, Češko in Madjarsko. Kje je kontrola nad temi porodbami? Ali je že kdo ugotovil, dali bi ne mogli voliko ceneje izhajati? Dali je on tisti, ki sklepa pogodbe za iznajetovanje vagonov, n. pr. pri Oesterreichische Leihwagengesellschaft. — Naj se kdo

potrudi in izračuna, koliko novih vagonov bi dobili za ogromne vsote, ki so stale vse te mesece pogube, ob katerih se pa on dobro pocuti in ga vesti čisto ne neče! — Drugod hočejo štediti groše, tu mečejo milijone skozi okno.

Minister Kadojević je pognal hlica v pokoj in imenoval za glavnega ravnatelja g. Bobovica, ki je res strokovnjak v železniški upravi, moza na svojem mesu. — Ali Kadojević je moral pasti, ker je bil sovražnik znanim metodam v — zaradi; vse drugo, kar so navajali v opravičevanje, so karliari. Prišel je mistic in njegova prva sarb je bila, da je pognal Bobovica v pokoj in zopet poklical hlica, nesposobnega v vsakem oziru, razun za sklepjanje pogodbo o popraviljanju in izposojanju vagonov. Zdal bo zopet cvela pšenica raznim agentom, ki bodo podajali drug drugemu kiju v licevo sobo. — In tako ni mogoče priti do urejenih razmer v našem saobraćaju. Kar let se pojde, potem pride — polom, ki bo strašen!

Nasa »podela kolac« je zanič, ker ni bilo še mogoče vpeljati — evropske evidence. — V sosednji Avstriji imajo v to svrno urad, kjer ima 11 uradnikov točno evidence za vsak vagon, kje se nahaja; natančno vedo, koliko in kateri vagoni so šli v druge države in v katere. — Daje ima v Avstriji vsak vagon svoj »Grundblatt« in poseben »Beurundungsprotokoll«. Tu je točno zabeleženo vse, kar se tice vsakega vagona gledat na konstrukcijo in porabnost. — Dalje je ves železniški park razdeljen na vse popravilnice v državi; vsaka popravilnica ima točen seznam vagonov, ki se morajo vrniti za vse poprave, najdalje vsaka tri leta pa za nov, splošen pregled, ki je opisan v novem »Beurundungsprotokollu«.

Vsaka tega pri nas ni! Vagoni letajo po državi in preko mej brez prave kontrole in danes nince ne ve, kje so ti naši vagoni, koliko je dobrih in koliko je pokvarjenih. Jasno je, da se tak nered, taka v nebo kričuća malomarnost mora masčevati. Trpel bo promet in trpela bo država. Vidim zelo črno za bližajočo bodočnost. Zdal se mašijo luknje tisti tisoči vagonov, ki jih je poslala Nemčija na račun reparacij; ali tudi ti vagoni so že danes v takem stanju, ki dolgo še ne bi smeli biti takšni z ozirom na kratko dobo uporabe. Kaj bo, ko bodo tudi ti vagoni kaput?

O vseh takih rečeh čivkajo vrabci po vsej Evropi, le domačini imajo zavezane oči, da malo ali ničesa ne vidijo. — Večino podatkov sem slišal od teh tujih vrabcev, ki škodljivo čivkajo po tujih hišah. Naj bo zabeleženo tudi v »N. D.«, ki se bo mogel za kako leto sklicevati na ta dopis. A. G.

Sleparske volitve se ne smejo vršiti!

Sleparije, ki jih uganjajo združeni komunisti in »socialisti«, se nadaljujejo pred očmi vladnega komisarja. Vsak dan prihajajo nova poročila o sleparijah in vedno bolj se stopnjuje teror, čim bliže prihajajo volitve. V takem obsegu se vrše sleparije in tako sistematično in vsestransko, da ne morejo dobiti sedanje volitve v delavsko zbornico drugega imena ko sleparske volitve.

Zato zahtevamo, da se volitve odlože, da se uvede nov volilni red in da se odvzame vsak vpliv na volitve ljudem in uradom, ki so se v sedanjem boju tako silno kompromitirali.

Ne moremo trpeti, da bi sleparske volitve kompromitirale tudi institucijo delavske zbornice. To pa se mora nujno zgoditi, če vsa javnost ve, da so bile volitve sleparske, da niso izraz ljudske volje, temveč posledica najbolj činičnega potvarjanja ljudske volje. Če itak so dosedajni gospodarji v delavski zbornici zatirali zbornici skoraj ves ugled, »sleparijami« pri volitvah bi moral biti zaigran tudi zadnji košček ugleda in delavstvo bi bilo v nevarnosti, da delavska zbornica preneha. Zato sleparskim volitvam konec!

Preiskava vladnega komisarja.

Komisar ministra za socialno politiko g. Constantinović je povabil k sebi zastopnike vseh vloženih kandidatnih list, da sliši njih pritožbe. Za klerikalce sta se sestanka udeležila poslanca Smodej in Kremžar, za zdru-

žene komuniste in »socialiste« nosilec liste g. Svetek, za »neodvisno« listo g. Juvan, za Jug. soc. dem. listo g. Bernot in za radičevsko inž. Debelak.

Poslanca Smodej in Kremžar sta obširno razložila vse sleparije, ki jih uganjajo združeni »socialisti« in komunisti ter zahtevala, da se volitve odlože in spremeni volilni red. Isto je predlagal g. Bernot in navedel nove dokaze o volilnih sleparijah. Proti tem sta nastopila tudi gg. Juvan in inž. Debelak ter zahtevala samo spremembo volilnega reda. G. Svetek je svojo skupino branil, kolikor je mogel, toda prepričati ni mogel.

Upati je, da bo vlada uvidela nevzdržnost situacije in volitve ustavila.

Smešno pa je, če kriči »Delavska politika«, da avtonomisti zahtevajo vladno pomoč proti sleparijam. Kdor noče trpeti sleparij — in poštenjakom je to zakon — ima samo dva načina, da sleparije prepreči: ali seže po samopomoči, nelegalnem in navadno tudi nemoralnem sredstvu, ali pa ubere zakonito pot. Če vodi ta v Beograd, pa ni krivda tistega, ki to pot išče, temveč tistega, ki je dal tudi glede delavske zbornice vso moč Beogradu. To pa so zakrivali tudi gospodje okoli »Delavske politike« in zato naj to kričavo glasilo pisane družbe lepo molči.

Sleparske volitve je treba ustaviti in preizkusiti se je veselila »Delavska politika« — zmage. S sleparijami se namreč zmaga ne da več doseči!

Iz dežele falzifikatorjev in te ...

Bethlen sokriv.

Imenovanje parlamentarne preiskovalne komisije se je Bethlen dolgo upiral in šele v zadnjem hipu, ko je zvedel, da bi v nasprotju s slučajem bila prečitana med drugim tudi interpelacija o njegovi sokrivdi, je pristal na imenovanje komisije. Dolgo so madjarski krogi sploh tajili vsako sokrivo Bethlena, toda v arhivu se je našlo pismo Bethlena na njegovega prijatelja barona Perenyija, katerega svetuje, da se akcija tako dolgo odloži, dokler bo on Bethlen v Zenevi, ker bi mogla akcija njegovi poziciji silno škodovati. Bethlen, ki je hotel v začetku obstoj tega pisma tajiti, je končno priznal, da je to pismo pisal in se opravičeval s tem, da on falzifikatorske akcije ni odobral ter da je samo svoje prijatelje svaril. Ko se je nato Bethlen rekel, da bi moral kot ministrski predsednik stvar takoj javiti policiji, je Bethlen spoznal, da ga je polomil in zato svojo izpoved popravil v tem smislu, da pod akcijo ni mislil falzifikatorske afera, o kateri da sploh vedel ni, temveč je svaril le pred nekim pučem, o katerem je slišal, da se pripravlja.

Tudi nadvojvodinja Izabela kompromitirana. Neka budimpeštanska šivilja je izpovedala, da je naročila pri njej koncem decembra nadvojvodinja Izabela pariških oblek za 100.000 frankov. Pri tem si je nadvojvodinja izgovorila, da plača obleko s francoskimi franki. Ko je prišla falzifikatorska afera na dan, pa

je bilo naročilo odpovedano. Zakaj? Si lahko misli vsak.

Zahteve Francozov.

Preiskava se še nadaljuje in državno pravdnistvo izjavlja, da bo treba zaslišati še več oseb in verjetno tudi nekatere še pridržati v zaporih.

Francozi so s potekom preiskave zelo nezadovoljni. Zahtevajo, da smejo oni tudi osebno zaslišati aretirance. Justični minister pa jim tega še ni dovolil.

Francozi nastopajo zelo previdno in navajajo državnemu pravdnistvu samo stvari, ki so popolnoma dokazane. Zastopniki francoske Narodne banke nastopajo sedaj kot zasebni tožitelji in po njihovem nastopu se je preiskava pričela zopet živahnije voditi.

Predsednik parlamentarne preiskovalne komisije.

Da ni od te komisije pričakovati nobenih pozitivnih rezultatov, so Madjari jasno povedali z izvolitvijo predsednika komisije. Za predsednika je bil namreč izvoljen poslanec Tidor Zsitvay.

O njem pišejo dunajski listi:

Zsitvay je bil za časa najstrašovitijših umorov policijski komandant v Kecskemetu. Z njegovo asistenco je bilo okoli 30 samih političnih aretirancev, med njimi urednik »Nepzsaer« Franc Berkes in univ. prof. Dezider Buday, pod vodstvom znanega ubijalca Hejjas prepeljanih iz ječe v Kecskemetu v

gozd pri Orgovany. Vse te aretirance so mučili, jih devali iz kože in nato umorili. Zsitvay je torej mož, ki bo znal pravico deti iz rože.

Eden najbolj vernih prijateljev Zsitvaya je znan bandit Mihail Francia-Kisz. Bil je obdolžen številnih roparskih umorov, ki jih je izvršil v istem Orgovanskem gozdu. Pri razpravi je bilo dokazano, da je Francia-Kisz s svojimi pristaši svoje žrtve pobil s kosami in lopatami in da jih je nekatere še žive pokopal. Postopanje pa je bilo proti njemu ustavljeno, ker ga je Horthy amnestiral kakor vse druge slične zločince, ki so se dali zapeljati do umora samo vsled patriotičnega ogorčenja. Kisz je iz istega vzroka tudi vse žrtve okradel in oropal, ker je pač bilo njegovo patriotično ogorčenje posebno veliko.

Politične vesti.

»Nova Pravda« še vedno trdi, da je neodvisna delavska lista politično res neodvisna lista in da to nič ne pomeni, če jo je priporočil g. dr. Zerjav. Pričakuemo, da bo »Nova Pravda« v nadaljnjo podkrepitev svoje trditve objavila še izjave SDS, da »Neodvisna del. lista« ni lista SDS. Mogoče bo to končno potrdil še gospod Juvan in vsi, ki so pakt sklenili. — Kljub vsemu temu pa vendar pravimo: Slava tistemu, ki vse to verjame, ker blagor ubogim na duhu. — Na ostalo polemiko »Nove Pravde« pa ne bomo odgovarjali. Mogli bi sicer ponatisniti vse njene masne izjave o sedanjih svojih zaveznikih, toda opuščamo to. Gospodje pri »Novi Pravdi« se tudi sami zavedajo, da so vrgli puško v koruzo in da so krenili na pot, ki jim ni v čast. Niso vzdržali preizkušnje in ta konstatacija naj zadostuje.

Duševni preobrat. »Jutrovi« bralci opazujejo v najnovjšem času važen in značilen duševni preobrat svojih voditeljev. Tako toplo se za posebne interese Slovenije »Jutro« še nikdar ni zavzemalo, kakor se danes. Državni davki so v Sloveniji mnogo previsoki, za ceste, za šole, za bolnišnice itd. v Sloveniji pa je mnogo premalo denarja. Danes je za težko razločevati, ali piše »Jutro« bolj »separatistično« ali »Slovenec«. Ta »Jutro« skok s centralističnega jugoslovenskega državljestva v separatistični avtonomizem je vsekako treba zabeležiti, kajti on dokazuje, da je bila politična koncepcija naše SDS popolnoma pogrešena že v svojih temeljih in danes, po dolgih sedmih letih, uvidevajo svojo politično napako tudi že vodilne glave v SDS, ki so že mnogo globlje zaplavale v »separatizem«, kakor vsi ostali »separatisti« skupaj. Same, če ne bi vsi vedeli, zakaj ta spreobrnitev, ki je vrhu tega neiskrena in prisiljena.

Nemško bojkotno gibanje proti Italiji ne bo rodilo posebnih posledic. Oficielni krogi že nastopajo proti bojkotnemu gibanju in poudarjajo, da bi v tistem hipu, ko bi Nemci začeli bojkot izvajati, tirolski Nemci še bolj trpeli. Toda popolnoma to gibanje ne bo zamrla in če bodo druge države znale izrabiti nemško nejevoljo nad fašistovskimi nasilji, bodo privabile k sebi mnogo nemških izletnikov. Ali se pri nas misli na to?

Italijansko orožje madjarskim pučistom. Vsled pazljivosti avstrijskih železničarjev je bilo zaplenjenih 40 zabojev pušk, municije in stornije, ki so jih poslali Italijani madjarskim pučistom. Vse zaplenjeno orožje bo izročeno avstrijski vojski, da ga ona uniči. »Arbeiter Zeitung« piše, da je v hitopastvo orožja zaplenjeno tudi avstrijsko vojno ministrstvo.

Madjarski švindler. Socialni demokrat Varnai je vložil v parlamentu pacifično resolucijo, za katero se je izrekel tudi hnovski minister. Očitvidno je, da hočejo s to resolucijo Madjari zopet enkrat paradirati po Evropi kot svobodomiselnim in miroljubnim državam, ki je obdana od samih sosedov-volkov. Dobro bi bilo, da bi države Male antante to komedijo Evropi malo razjasnile.

Izpraznitev Porenja od francoskih čet se nadaljuje. Mesto Bon bo izpraznjeno še ta teden. Mesto Benel in Godesberg sta že izpraznjena. Ravnotako mesto Treuburg. — Francoske čete, ki ostanejo v zasedenem ozemlju, pa po izjavi Brianda ne bodo znižane.

Justični umor v nemški mornarici. — Parlamentarna preiskovalna komisija o vojnih dogodkih je razpravljala o vzrokih umora nemških mornarjev leta 1917. Poročal je socialno demokratski poslanec Dittmann, ki je bil nekoč tudi sam obtožen sokrvice in ki je zato s posebno vnamo proučil ves material. V vsem je predložil 25.000 strani stroj pisanega materiala. O zbranem materialu je govoril pet ur in izval velikansko senzacijo. Dokazal je, da se je izvršil justični umor, ko so bili uporni mornarji ustreljeni. Tega se je mornariško poveljstvo tudi zavedalo, toda admiral Scheer je hotel statuirati eksempl. Poslanec Dittmann je predložil tudi pismo, ki ga je pisal pravni svetovalec admiralitete in ki pravi, da se zgodi justični umor, če bodo mornarji ustreljeni in da admiraliteta pred nobenim sodiščem ne bi mogla usmrtitve mornarjev zagovarjati. Dalje je Dittmann dokazal, da je mornariško poveljstvo potem posebnih agentov-provokatorjev samo povzročilo protestne shode mornarjev in njih upor, da je moglo potem z njimi obračunati. Odkritja Dittmanna so izvala seveda največjo senzacijo in mogoče je, da se bo ves proces proti umrčnim mornarjem obnovil in krivci poklicali na odgovornost.

Nemški parlament proti zakonu o zaščiti republike. Nemški parlament je sprejel resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, da odpravi zakon o zaščiti republike, ki je bil sprejet po umoru Raihenaua. Za resolucijo so glasovali nemški nacionalci (ki bi hoteli monarhijo) in komunisti, ki bi hoteli revolucijo. Proti pa so bili demokrati, centrum in socialni demokrati, toda ostali so v manjšini.

PONESREČENO ZBOROVANJE NA UNI-VERZI.

Radi zagrebških profesorjev, ki so bili odstavljani v soglasju z zakonom, je skušala samostojno-demokratska ljubljanska akademika mladina vpriporiti nekako protestno zborovanje. V soboto ob 3. uri popoldne je bilo sklicano zborovanje v univerzitetno avlo. — Kljub »agilnosti« delovne mladine je prišlo na zborovanje le kakih 20 do 30 akademikov in še ti so se nato mirno razšli. Je že tako, če ne gredo protesti iz srca!

Prosveta.

Ljubljanska opera. Zvedave ženske. V našu predpusta nam je gledišče serviralo glasbeno komedijo »Zvedave ženske« Ermann Wolf. Ferrarja, skladatelja nemškoitalijanske narodnosti, ki je razvidna že iz njegovega imena, tembolj še iz njegovih glasbenih del. Italijansko melodijo, smisel za opero buffo, čut za menajočo se situacijsko komiko je podedoval po materi Italijanski, skrb za fino, izcezelirano kontrapunktično glasbo pa morada po očetu Nemcu. Vzori so mu bili Verdi, Rossini, zlasti Mozart, v komorni glasbi pa Bach.

Mnogo pozornosti in hvale je doživelo njegovo veliko zborovsko delo »Vita nuova«, izmed njegovih dramatičnih del pa je povzročilo dosegla lepe uspehe glasbena komedija »Zvedave ženske«, po vsebini sicer skromno in reвно delo, ki pa zanima po risanju značajev, situacijski komiki in finem, melodioznem glasbenem partu z duhovito instrumentacijo.

Izvajanje te prijazne opere v našem gledališču je bilo vseskozi posrečeno. Zadovoljni smo bili lahko v glavnem z igranostjo in režijo, veseli pravilne razdelitve vlog, še bolj pa dobre Neiffatove interpretacije glasbenega parta — ki nalaga solistom in orkestru kolidne zadače. Gracijozna muzika in živahna igra ste priborili delu lep uspeh. Solisti in solistice so nam vsi brez izjeme ugajali. Podali so v pevskem in igralskem oziru dobre kreacije in tipe. Izvrstna je bila g. Lovšćetova (Rosaura), hvalevredni g. Fotušćetova (Beatrica) in zlasti g. Polićeva (poredna Colombina). Ga. Ribićeva (Eleonora) je čudovito napredovala, odkar je mislo slišali. Glas se ji je razvil in v igri postaja živahnija. Gg. Banovec, Rumpelj in Janko so se vspešno uveljavljali v svojih vlogah, za humor sta skrbeli gg. Zupan in Šubelj. — Zbor ima zelo malo opravka, odpel je na barkarolico, pristno italijansko pesmico v III. dejanju za odrom ljubko. — »Zvedave ženske« bodo letošnji operni repertoar osvežile in dobro nadomestile operetna dela. — Pri premijeri je bilo gledišče razveseljivo obiskano, naj bo tudi v bodoče.

Koncert Jelke Stamatovićeve. V četrtak zvečer je koncertirala v dvorani Filharmonične družbe srbska koncertna pevka Jelka Stamatovićeva, absolventinja praškega konservatorija. Vzporod je nudila skladbe srbskih skladateljev Manojlovića, Milojevića, Hristića, Konjića, Mokranjca in Vukdragovića ter srbske narodne pesmi. V umetnih pesmih je bilo čuti tuje vplive, dočim je srbska narodna pesem užgala. Pevka je razmeroma dolgi vzporod absolvirala s precejšnjo rutino. Njen glas je dobro izšolan, ni močan, toda mehek in priazen, pevkina intonacija čista, izgovarjava jasna. Gosta je zelo lepo spremljala na klavirju g. prof. Švajgerjeva. — Za koncert ni bilo zanimanja in je doživel slab obisk. Je pač prišel predpust in ljudje nimajo smisla za koncerte. Edino upanje je, da ga bo kmalu konec in tedaj se bo naše koncertno življenje zopet razgibalo.

Sokolstvo.

Loterija jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Dne 1. marca se vrši nepreklicno srečkanje loterije jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Dobitki loterije so sledeči: 1. 50.000 Din, 2. 25.000 Din, 3. 10.000 Din, 4. 5.000 Din, dalje je 10 dobitkov po 1000 Din, 20 dobitkov po 500 Din, 150 dobitkov po 100 Din, 700 dobitkov po 50 Din, 2000 dobitkov po 25 Din. Srečka stane 10 Din ter se dobi pri vseh sokolskih društvih in v Ljubljani v trafikah. Bratje in sestre, kupujte srečke loterije ter žrtvujte za svojo organizacijo majhen znesek! Zrebanje se vrši nepreklicno dne 1. marca pod državnim nadzorstvom. Z ozirom na to odredimo, da morajo vsa društva razprodati srečke in poslati denar JSS najkasneje do 28. februarja ob 6. uri zvečer. Od 1. marca naprej se ne sme prodajati nobena srečka več. Bratska društva pozivljamo, da store, kar je v njihovi močnosti ter razprodajo vse srečke, da bo uspeh loterije popoln. Bratje, izrabite ta kratek čas za najljubše delo za uspeh loterije.

VIII. vsesokolski zlet v Fragi. V nedeljo dne 8. januarja se je vršila v Tyrševem domu v Fragi ob ogromni udeležbi ljudstva zletna akademija, pri kateri je spregovoril starosta dr. Scheiner o pomenu sokolskih zletov. Po njegovem govoru, ki je bil zelo globoko zasnovan, se je vršila telovadna akademija, ki tvori nekakšen uvod zletnih prireditev v letu 1926. Do 200 sokolskih delavcev izvršuje prostovoljno vse priprave za vsesokolski zlet, ki nam vedno v bolj konkretni obliki stopa pred oči. VIII. vsesokolski zlet bo največja sokolska prireditev. Vse one brate in sestre, ki se hočejo udeležiti vsesokolskega zleta, pozivljamo, da se prijavijo pri svojih društvih. Društva morajo najkasneje do 1. februarja poslati prijave pole starostinstvu JSS. Pri vsesokolskem zletu nastopijo s prostimi vajami tudi starejši bratje. Pozivljamo vsled tega vse starejše brate, da se prijavijo pri svojih društvih k vadbni teh prostih vaj, da bo naš nastop čim številnejši.

Sokol I. ima svoj letošnji občni zbor dne 30. januarja ob 20. uri v mali dvorani Kazini z običajnim dnevnim redom. — K obilni udeležbi vabi bratsko članstvo in prijatelje — Odpor.

Gospodarstvo.

KMETIJSKI TEČAJI.

Na državni kmetijski šoli na Grmu (Novo mesto) se vrše tekom t. l. naslednji tečaji za praktične gospodarje:

1. Živilno-rejsko-mlekarski tečaj, tri dni v februarju.
2. Vinarski tečaj, dva dni v februarju-marcu.
3. Kletarski tečaj, tri dni v februarju.
4. Sadjarski tečaj, dva dni v marcu.
5. Tečaj za pridelovanje krme dva dni v maju.

Kdor se želi enega ali drugega ali vseh tečajev udeležiti, prijavi naj se najpozneje do 2. februarja t. l. pri ravnatelstvu šole. Dan pričetka tečaja se mu bo pravočasno naznanil. Tečaj se bo vršil le, če se prijavijo vsaj 20 udeležencev.

DOBAVE.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. januarja t. l. ponudbe za dobavo 3200 kg karbolineja in za dobavo 20 kg lima za jermenja; do 29. januarja t. l. za dobavo 2500 kg cunj, za dobavo 2000 kg parafina, za dobavo 100.000 kg živega apna ter za dobavo 500 komadov pločevinastih pramenov; do 3. februarja t. l. ponudbe za dobavo 4 kom. osi za tenderje. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. februarja t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 350.000 kg ovsa. — Dne 18. februarja t. l. pri 16. artiljerijskem polku (v vojašnici kralja Aleksandra I.) v Ljubljani glede oddaje v zakup konjskega gnoja. — Dne 25. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 8400 kom. spirarnih svedrov za kovino in različnih pil ter glede dobave 244 komadov kolesnih obrobov; pri upravi drž. monopolov v Beogradu glede dobave 84 kom. kontrolnih ur; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 32 avtoplaščev in 38 zračnih cev; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bakrenega materiala (bakrene peči, cevi, pločevine, palice). — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki

so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in inoporekal, češ da diplomatske predprave v takih delikatnih slučajih ne veljajo. Dal je diplomatu tudi razumeti, da bi se, če bi bil gentleman, gotovo ne posluževal takih izgovorov. Sodnik, ki ga je nenavadno sklicevanje na diplomatsko imuniteto vsekako iznenadilo, je obravnavo preložil, da se je informiral glede juridične upravičenosti toženčevega ugovora. Člen 7. pakta Zveze narodov priznava zastopnikom včlanjenih držav res imuniteto, toda samo za slučaje izvrševanja službe. Zato pa se zdi, da bo gospod diplomat s svojim ugovorom pogorel.

SADISTIČNA VERSKA OBČINA V NEW-YORKU.

Čuje se kot fantastični roman: V stoletju aeroplanov in brezžičnega brzojava je odkrila newyorška policija tajno versko sekto sadistov, katerih »verske« ceremonije so spremeljale človeške žrtve.

Ko so udrli detektivi v satanovo svetilišče, je ležala na mramornem oltarju z zvezanimi rokami in nogami mlada gospar v mlaki krvi. Pomoč je prišla v zadnjem hipu.

Tajna sekta »Woodistov« se je snajala v hiši Parkstreet 18, dvanaestnadstropni palači, v kateri so se nahajale pisarne in trgovski lokali. V vsem poslopiju sta samo dve stanovanji. V prvem nadstropju stanuje neki Josip Mosko, o katerem so vedeli ostali prebivalci hiše samo to, da je bogat čudak. V istem nadstropju stanuje tudi neka italijanska rodbina. K tej rodbini je hotela iti na obisk gospa Perelio. Ko je korakala po koridorju, so se odprla nenadoma vrata in neki moč atletske rasti jo je pograbil in potegnil v stanovanje. Predno je mogla zaklicati na pomoč, ji je zamajil usta. Nato jo je nesel v slabo razsvetljeno sobo. Tu je bila zbrana večja družba večinoma elegantno opravljenih dam in gospodov. Atlet, ki ni bil, kot se je pozneje izkazalo, nihče drugi kot Mosko, je ukazal dvema črnca, ki sta bila dotlej skrita v nekem kotlu, da sta damo slekla in zvezala. Nato je jel mrmrati čarovniške formule in molitve, ki jih nesrečna dama ni razumela. Medtem so jeli vsi navzoči okrog mramornate mize plešati.

Nato sta podala črnca Mosku škarje in britaj. Mosko je odrezal žrtvi lasce ter jo jel re-

zati po desni roki. Sledile so zopet čarovniške formule in molitve, nakar je jel Mosko zopet rezati. Med tem se je posrečilo gospe Parello po naključju, da si je oprostila usia. Na pol blazna od bolečin in strahu je klicala na ves glas na pomoč, neka služkinja, ki je umivala na koridorju okna, je avizirala policijo. Gospe Parello so prepejali v bolnico. Njeno stanje je opasno, zdravniki dvomijo, da bi ostala pri življenju. Mosko, njegova so-protiga in neka tretja oseba so bili aretirani, ostali člani sekte so pobegnili.

Policija domneva, da je Mosko blazen. Zato je odredila, da se preišče njegovo duševno stanje po psihijatrih. Ostali člani sekte so očitno histerični in sadisti. Po izjavah aretiranih je izvajal kult »woodizma«, ki je v navadi na otoku Kubi med zamorci — v Newyorku prvič pred 20 leti neki zamorec. Mosko in njegova žena trdita, da je bil to njihov prvi poizkus, zdi se pa, da ta trditve ni resnična ter da imajo zločinski fanatiki na vesti že več človeških žrtev.

IZ ŽIVLJENJA SLAVNIH ARTISTOV.

Živel je nekoč zelo slaven clown. Ljudstvo se je smejalo njegovim dovtipom po vseh državah. Umetni čini njegovih dresiranih živali so bili tako čudoviti in smešni, da se je krohotalo staro in mlado. Njegov »slager« je bil obenem njegov končni trik, to je bil dresiran prasec, ki je sedel na zadnje noge, s sprednjimi pa vrtel lajno, ki je zaigrala z ozirom na nacionalnost države, v kateri je clown momentano nastopal. »God save the Queen«, »Union Jack«, »Deutschland, Deutschland über alles«, ali pa »marsejezec«. Nabito poln »Cirque de Paris« je odmeval smeha in aplavza. Prišel je končni trik z »marsejezec«. Pokorno sede prasec na zadnje noge ter prične vrteti lajno in — občinstvo sprva ne more verjeti lastnim ušesom — »Deutschland, Deutschland über alles« zadoni mesto »marsejezec«. Par sekund trajajoča tišina... nato je izbruhnilo. Vsakovrstni predmeti so jeli deževati na oder. Nastal je silen hrup, ljudje so planili pokoncu in udrli v areno. Prestašene so zbežale živali na vse strani, clown, razveseljevalec ljudstva, pa je obležal v par trenutkih na tleh pobit. Nekaj hudobnež si je dovolil šalo ter zamenjal valjec.

To in ono.

ON JE VEDNO IMUN.

Stalni delegat neke balkanske države pri »Zvezi narodov« je imel, kot poroča »Genfer Tribune«, z mlado Zenevčanko ljubavno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Mlada dama je vložila tožbo na priznanje očetovstva in stvar je prišla pred sodišče. Na splošno začudenje pa je ugovarjal obtožene, da živa kot delegat pri Zvezi narodov diplomatsko imuniteto ter da odklanja radi tega sodišče kot nekompetentno. Zastopnik tožiteljice je

Oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Tedaj pa je že v diru nazaj, teče kakor najhitrejši pes, ali, da se lepše izrazimo, teče tako hitro, da hitreje tudi božanstveni Ahil ni tekel.

Ko dospe do tovarišev, globoko dahne potem lahko zopet govori, sicer pa pove nekaj že izraz njegovega obraza.

»Leonor, Adam, rešeni smo! Na tej strani je točka, ki jo bom z lahkoto preplezal!«

Glas ni tako vesel, kakor bi pač moral biti. Toda onadva tega ne opazita, ali pa mislita, da je še posledica, ker je toliko časa zadržal sapo.

Tudi Leonor se še ne razveseli, a iz drugega vzroka.

»V pol minute boš tam?«

»Da.«

»Kako pa, da nisi prišel do te točke že preje?«

Nekoliko je zmeden, česar pa onadva zopet ne zapazita.

»Morda je tudi nekaj sekund dalje, a največ tri sekunde. Preje pač nisem prišel do te točke in je tudi videti nisem mogel. Vznóžje gore napravi tu oster lok, na nekaterih mestih so zopet skale in tudi nisem tekel z največjo brzino, ker sem moral opazovati pobočje. Sedaj, ko poznam cilj, je to nekaj drugega.«

»Pa boš to točko tudi res mogel preplezati?«

»Ali bi sicer poizkusil?« se smehlja Georg.

»Poizkusil — da, saj to je baš. Gre tu za življenje in smrt.«

»Videl sem, kako mole kamni, zdi se mi, da ne bo težko splezati po njih navzgor, zlasti ko vem, da moram to storiti. Sicer pa znam plezati, kakor divja koza.«

»Če se ti pa vseeno ne posreči?«

»No, potem se pa vrnem o pravem času. In nekaj dalje kot eno minuto bom tudi izdržal.«

Kaj naj stori Leonor? Verjeti mu mora. In vseeno — Georg ne govori neresnice.

Da, opazil je preje tako točko na strmem pobočju, kjer bo mogel splezati na goro, a da pride do tja, je creba, da teče kar najhitreje eno minuto.

In vseeno, tudi on vpraša: kaj naj stori drugega? Tvegati mora!

Od znotraj ne more odstraniti kamnov. Sicer pa morajo umreti gladu, in prav kmalu. Zadnjič so jedli pred petimi urami, in vsi že čutijo, da so lačni, le da nihče ne govori o tem. Pozikus pa mora izvesti Georg, dokler je še pri moči. Ko oslabi vsled lakote, bo že prepozno.

Da, Georga lahko zadene pri tem smrt, po njegovem mnenju je to skoro gotovo. A ne pomaga nič, tvegati mora, na vsak način!

Da ne pove Leonor svojih bojazni, je razumljivo.

Ko si je popolnoma odpočil, se odpravi k smrtnemu teku. Kakor so se že preje domenili, bo naznanil s strelom iz svoje puške, da se mu je posrečilo, doseči na gori čist zrak. Ko oddirja s polnimi pljuči, ve skoro prav gotovo, da tega strela ne bo oddal nikoli. Vseeno pa se je poslovil od ljubljence prav tako kratko, kakor popreje. Ni je hotel prezgodaj vznemirjati.

Kakor zajec drevi Georg okrog gore, čez ramo mu visi puška, kopito drži v roki.

Med poljo se ga poloti neka divja veselost — ono bojno veselje, ki ga ni moči opredeliti in ki ga občuti vsak, ki se poda v vojno, če ni baš strahopetec.

Sekund ne šteje, to zdaj nima pomena — ali ali — zelo pa že čuti pomanjkanje zraka, ko dospe do one točke.

Strmina je približno deset metrov visoka in nagnjena za osemdeset stopinj. Zgoraj raste že grmičevje, zelo slabotno sicer, a že zeleno — kar znači, da je tam zgoraj zrak že toliko čist, da ga lahko vdihavajo tudi ljudje. Zakaj v tem je rastlina še občutljivejša kakor človek. V stanovanjih, ki so podobna luknjam, žive leta in leta ljudje, cele rodbine, medtem ko se v kratkem posuši vsaka rastlina. Da vdihava rastlina v nasprotju z živaljo ogljikovo kislino in izdihava kisik, ne pride v poštev, to se vrši tudi povsem drugače, kakor si navadno predstavljamo. Tudi rastlina ne more uspevati brez kisika, pravtako, kakor tudi ne v čisti ogljikovi kislini. Vsak ekstrem je pač škodljiv.

Na rdečkasti steni je videti povsod rahlo zemljo in prav zato je nepremagljiva. Vsakdo mora vedno in vedno zopet zdržati navzdol, še preden bi prišel tri korake visoko. To mesto pa je dež posebno opral, na več krajih je videti oster ali okrogel kamen, prav tu je druga vrsta kamenja, ki se je tekom časa bolj obdržal. Vse to je zaznal Georg iz daljave s svojimi sokolskimi očmi. Vse njegovo upanje stavi sedaj na te kamene, ki mele iz zemlje.

(Dalje prih.)

VINOCET.

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Slovenska cesta št. 1a, 2. nadstropje.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju

Naročajte in širite „NARODNI DNEVNIK“!

DRVA - ČEBIN

Woltova ulica 1/II. - Telefon 56.

Mesečno sobo

Išče mlad gospod Dalmatincec, za kakoj. Eventualno tudi s hrano in drugo oskrbo. Ponudbe na upravo »Narodnega Dnevnika« pod značko »Solidenc«.

Absolventinja

trgovske šole išče mesta kot praktikantinja. — Ponudbe na upravo lista pod: »Praktikantinja«.

Iščem

svojo mater, Ano Lah, rojeno leta 1877 v Št. Vidu pri Grobelju. Okrog 20 let že ne vem nič o njej. Služila je dolgo časa v Gradcu na Gornji Avstrijskem. — Prosim, ako kdo kaj ve o njej, naj to sporoči proti povrnitvi stroškov na upravo »Narodnega Dnevnika«, Ljubljana, Adolf Lah.

Kupi se

dobro ohranjen otroški voziček. Ponudbe na upravo pod »Voziček«.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarnice d. d. v Ljubljani.

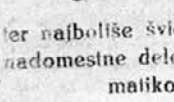

Ne kupite prej nobenega šivalnega stroja, dokler ne ogledate in preizkusite

JOSIP PETELINC-a

strojev znamke

Gritzner, Adler, Phönix

ter najboljše švicarske pletilne stroje „DUBIED“, nadomestne dele, čolničke, igle za vse sisteme, pnevmatiko, dele za kolesa, olje i. t. d.

Večletna garancija!

Delavnica na razpolago

Na malo!

Na veliko!

Uprava „Narodnega Dnevnika“

prodaja makulaturni papir à Din 5.-- kg.

Mlad železniški uradnik

želi lastnega ognjišča. Išče srčkano družico. Gospodične do 20 let naj se javijo pisмено na upravo lista pod »Srečac«.

Kontoristinja

smožna vseh pisarniških del išče službo. Gre tudi na deželo ter nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Natančnac«.